

V. U.: Eddy Praet
Watermolenstraat 115
9500 GERAARDSBERGEN
Tel: 054415950

TUINIERN

MAANDBLAD (verschijnt niet in augustus)

Maand: **september 2021**
Postkantoor GERAARDSBERGEN I
P 508040

KON. MIJ WERK DER VOLKSTUINEN
vzw GERAARDSBERGEN

Voorzitter: André Depelseneer
Zikastraat, 85 9500 Geraardsbergen
Tel.: 054411906
Rekeningnummer: **BE86 9733 7216 1550**
KBO: 0411.014.239
RPR: afdeling Oudenaarde
volkstuinten.gbergen@gmail.com
www.volkstuinengeraardsbergen.be

PB-PP
BELGIE(N) - BELGIQUE

We durven opnieuw plannen

Nu de coronamaatregelen heel wat versoepeld zijn en we elkaar eindelijk opnieuw mogen ontmoeten, stellen we met plezier ons eerstvolgende activiteiten voor.

- Op **zaterdag 18 september van 14u tot 18u**, op het **marktplaats van Geraardsbergen**, neemt onze vereniging deel aan de 'cultuurmarkt', georganiseerd door de cultuurdienst van de stad. Het biedt ons de gelegenheid om onze bestaande leden na anderhalf jaar opnieuw te ontmoeten, maar ook om onze vereniging in de kijker te stellen en wat publiciteit te maken voor onze toekomstige activiteiten.
U bent hierbij van harte uitgenodigd aan '**Het kraam van Marc**'. Kom dat allen zien!
Men zegge het voort, want voor leden die dit maandblad enkel via de post ontvangen komt dit bericht te laat.
- **Vrijdag 29 oktober om 19h30** in zaal Sint-Bavo, Hoge Buizemont 165 te Geraardsbergen: voordracht over '**De teelt van witloof**' door **Herman De Waele**.
- **Vrijdag 26 november om 19h30** in zaal Sint-Bavo, Hoge Buizemont 165 te Geraardsbergen: voordracht over '**Klimaatgezonde tuinen**' door **Ann Muyldermans**.
- **Zondag 19 december vanaf 12u: spaghettifestijn?**

Zoals steeds wensen we te benadrukken dat deze planning onder voorbehoud is van mogelijks nieuw opgelegde coronamaatregelen. Maar aan nieuwe beperkingen willen we nu helemaal niet denken. Laat ons positief en hoopvol de toekomst tegemoet zien.

Bericht aan de leden van de groepstuinen

Aan de leden, die volgend jaar hun perceel niet verder wensen te gebruiken, vragen wij om dit zo snel mogelijk te melden. Dit gebeurt bij voorkeur telefonisch bij de voorzitter André Depelseneer (054/411906). U kunt natuurlijk ook de tuinverantwoordelijken aanspreken of een mailtje sturen naar: volkstuinten.gbergen@gmail.com.

We willen er nogmaals op wijzen dat het niet de bedoeling is dat leden die stoppen zelf een akkoord maken met een nieuwe kandidaat om hun perceel over te nemen. Enkel leden die op de wachtlijst staan komen in aanmerking voor een vrijgekomen perceel. En het spreekt voor zich dat het perceel in onberispelijke staat (geen onkruid, geen afval, ...) moet achtergelaten worden. Het bestuur dankt u alvast voor uw medewerking.

In memoriam

Op 10 juli 2021 overleed mevrouw Marie-Josée Delamare, echtgenote van ons lid Alfons Castelyn.
Op 16 juli 2021 overleed mevrouw Nelly Penninckx, weduwe van de heer Willy Van der Beken en schoonmoeder van ons lid Jan Cosyns.
In naam van alle leden biedt het bestuur aan de families zijn innige deelneming aan.

Sint-Jozefsinstituut " 't Karmelieten "

Karmelietenstraat 57
9500 Geraardsbergen

tel: 054/41 07 10 – 054/412 412

BuBaO De Mozaïek

Boelarestraat 3
9500 Geraardsbergen
tel: 054/41 83 50

Naklussen in de herfstmaand

De voorbije natste zomer sinds het begin van de waarnemingen in 1833 maakte het ons niet gemakkelijk om de tuin onkruidvrij te houden. De vaak overvloedige regen met tussenin amper lange droge periodes maakte dat schoffelen alleen geen soelaas bracht: het onkruid kwam telkens terug alsof het nooit was weggeweest. Je kunt dan moedeloos 'bij de pakken blijven neerzitten' of telkens opnieuw de moed opbrengen om te herbeginnen. Wie volhard heeft en het onkruid in bedwang kon houden zal wellicht terugblikken op een vruchtbaar jaar, dat is althans mijn ervaring. De regen heeft namelijk ook onze groenten een boost gegeven.

De zogenaamde 'oogstmaand' mag dan wel voorbij zijn, toch is in september de oogst van groenten en fruit nog overvloedig waardoor een (groot) deel ervan moet verwerkt worden voor bewaring op (langere) termijn. Alleen de opbrengst van de zogenaamde zuiderse groenten (tomaten, aubergine, meloen en in mindere mate paprika), geteeld in openlucht, valt tegen bij mij.

Er kan nog meer gebeuren in de tuin dan alleen maar oogsten. De vrijgekomen percelen lenen zich uitstekend voor de najaarsteelten. Zo kan je tot diep in het najaar verse groenten oogsten. En wat je zaait of plant moet je nu eenmaal onderhouden. De dagen worden nu wel duidelijk korter en de nachten frisser. Stel dus niet uit tot morgen wat vandaag al kan.

- Begin deze maand heb ik op een vrijgekomen perceel zelf gekweekt plantgoed van winterbloemkool (Miracle, Dalton) uitgeplant. Door de keuze voor 2 variëteiten hoop ik de oogst in het voorjaar te spreiden. De variëteit 'Miracle' is al vanaf half maart oogstbaar, terwijl dit voor de andere variëteit pas het geval is vanaf einde maart/ half april.
- Wie vóór half september spinazie, veldsla, kervel, winterpostelein, ... gezaaid heeft, zal nog voor de winter kunnen oogsten. Dit geldt ook voor diverse sla en andijvie, die begin september in vollegrond uitgeplant werden. Ben je te laat om in volle grond te zaaien of planten, denk er dan aan dat de serre of de koude bak een geschikt alternatief zijn voor de najaarsteelten.
 - o Spinazie is de ideale nateelt voor de herfst en winter.

Men placht een onderscheid te maken tussen 'scherpzadige' en 'rondzadige' rassen. Bij de hybriderassen is dit onderscheid veel minder uitgesproken, ze worden meer en meer ingedeeld volgens de groei-duur. Zo blijft het onderscheid bestaan tussen trage en snelle groeiers, want daar gaat het uiteindelijk om bij spinazie.

Ik trek me weinig aan van 'scherp' of 'rond', maar laat me leiden door wat ik in de catalogus of op de verpakking vind en natuurlijk ook door mijn ervaring met bepaalde variëteiten.

De herfstteelt wordt gezaaid in augustus en geoogst op het einde van oktober tot november. De hoge luchtvochtigheid en de relatief hoge nachttemperaturen die in de herfst voorkomen maken dat de gevoeligheid voor Wolf (valse meeldauw bij spinazie) hoog is (hybriderassen zijn minder gevoelig hieraan).

Bij de winterteelt is het meest gekende ras "Winterreuzen". Deze teeltvorm maakt het mogelijk spinazie te zaaien vóór de winter om al heel vroeg in het voorjaar te oogsten, na een zachte winter soms al in februari. Om zo weinig mogelijk invloed te hebben van de vorst is het nodig om vóór de winter al een goed ontwikkeld gewas te hebben, dit maakt dat de beste zaaidatum rond half september is. Als je later zaait (ten laatste half oktober) zal het resultaat afhangen van hoe vroeg de eerste winterprik eraan komt, want dan valt de groei stil. Wegens meer kans op uitval gebruiken we voor de winterteelt wat meer zaad.
 - o Veldsla in vollegrond zaai je best in de tweede helft van augustus, maar september kan ook nog. Zaai lefst op rijen, 20 cm van elkaar en dun in de rij! Te dicht zaaien belemmert de uitgroei en breedwerpig zaaien maakt het wieden nagenoeg onmogelijk. Leg de zaden niet te diep, net goed afgedekt. Wel goed vastdrukken en vochtig houden. Veldsla is een trage kiemer (circa 10 dagen). Zelf heb ik veldsla voorgezaaid in tray om uit te planten in de serre na het opruimen van de tomatenplanten. Er zijn twee rassengroepen in de veldsla, waaruit heel wat nieuwe selecties ontwikkeld werden:

Groot- of breedbladige: vormt brede lange bladeren. Deze soort is een snelle groeier en is ook iets bleker van kleur. Bekende rassen zijn: 'Grote Noordhollandse', 'Valgros', 'Baval', 'Macholong', 'Topaze'.

Klein- of rondbladige: zijn kleiner en korter. De blaadjes zitten als een dicht roosje bijeen, vandaar dat ze ook wel eens "rozekens" genoemd worden. Deze roosjes zijn donkerder van kleur. Het is het meest winterharde type. De blaadjes zijn steviger en blijven daardoor langer vers, wat het gebruik ervan in slamengsels gemakkelijker maakt. Bekende rassen hier zijn 'Verte de Cambrai', 'Groen volhart', 'Gala', 'Trophy', 'Elan', 'Vally', 'Vit'. Ik heb goede ervaringen met de variëteit 'Gala'. Dit ras is 'dagneutraal', waardoor je het in principe het jaar rond kan telen. Het is ook goed resistent tegen valse meeldauw en kan onder glas tot midden december gezaaid worden.

Veldsla is een overlever. Van oktober tot maart, als er in de tuin weinig vers groen te vinden is, levert veldsla ons die lekkere smaakvolle blaadjes: veel vitamines en mineralen (calcium, ijzer), net dat waaraan we tijdens de wintermaanden behoefte hebben.

- o Kervel zaai ik in een hoekje van de serre, na het opruimen van enkele tomatenplanten. Het resultaat is schitterend, zo kan je hem buiten niet kweken.
- Plantgoed van winteruien (een aanrader voor wie er plaats voor heeft) en knoflook voor het najaar worden nu aangeboden en kunnen vanaf nu tot eind oktober de grond in. De laatste jaren koop ik winterui: ik heb goede ervaring met de variëteit Shakespear (o.m. te koop bij Aveve). Je kunt winterui (bv. Radar of een hiervan afgeleide variëteit) ook zaaien in augustus en dan uitplanten of uitdunnen. Knoflook neem ik bij voorkeur van eigen kweek (enkel de buitenste teentjes), maar dit jaar heb ik nieuw plantgoed aangeschaft omdat de opbrengst aan mooie knollen toch minder was.

De ene bol is echter de andere niet. Voor de herfstteelt bestaan er, naar onderscheid in kleur, twee variëteiten: de meest courante is de witte, maar er is ook violette. Het kan hierbij zowel gaan om het verschil in kleur van het omhulsel van de bol als van het pelletje rond de teentjes. Beide ontwikkelen ze grote bollen, waarvan de (geplante) teentjes al kunnen kiemen vanaf november. Het is dus ideaal om deze in de herfst (oktober tot uiterlijk half november) te planten voor een vroege oogst. Hij is ook goed bewaarbaar op voorwaarde dat dit gebeurt in een droge eerder warme plaats om vroegtijdig kiemen te voorkomen.

Enkele rassen:

- o Wit: Dario, Jolimont, Messidor, Messidrome (o.m. verkrijgbaar bij het Vlaams Zaadhuis), Saradrome, Therador, Thermidrome
- o Violet: Germidour (o.m. verkrijgbaar bij het Vlaams Zaadhuis), Paradour, Primor, Sprint, Valdour, Vayo

Ter info: sinds een aantal jaren wordt er op het plantgoed aangeboden bij Aveve geen variëteit meer vermeld, enkel de aanduiding of het om een witte dan wel violette variant gaat. Jammer.

- Wie het voor bekeken houdt in de moestuin, kan best op de lege percelen een groenbemester zaaien. Deze zorgt ervoor dat de bodem bedekt de winter ingaat, waardoor er minder uitspoeling van voedingsstoffen is en onkruid onderdrukt wordt. In het voorjaar, bij het afsterven of het inspitten van de groenbemester, wordt de bodem verrijkt met extra organisch materiaal.

Ideale (biologische) groenbemers moeten snel groeien om het onkruid te onderdrukken. Ze zijn bij voorkeur goede teeltwisselaars en mogen de voorjaarsbewerkingen niet hinderen. Enkele aanraders:

- o **Haver** (*Avena sativa*) is een eenjarige plant uit de Grassenfamilie (Poaceae). Graangewassen staan bekend als goede teeltwisselaars. In de bioteelt krijgt haver de voorkeur op rogge omdat de bladeren breder en de stengels dikker zijn en de plant vlugger composteert. Een belangrijk voordeel van haver is dat het bevriest in de winter. Als we de haver in november met compost of korte stalmest bedekken, zal ze ook vlugger verteren dan rogge. Net als de andere graangewassen kan haver tot (half) oktober gezaaid worden. Een goede combinatie voor uitzaai tot (half) september is haver met wikke in een 50/50 verhouding (200 g haver samen met 200 g wikke per are).
- o **Wikke** (*Vinca sativa*) is een vlinderbloemige klim- en hechtplant. Wikke kan afzonderlijk worden gezaaid maar zal vrijwel altijd gecombineerd worden met rechte gewassen als haver, phacelia, boekweit, zonnebloem, ... In al deze combinaties helpt ze mee om het onkruid te onderdrukken en luchtstikstof in de bodem vast te leggen.
- o **Phacelia** (*Phacelia tanacetifolia*) is een zeer goede teeltwisselaar en tevens bodemontsmetter. Het gewas groeit vrij snel en is daardoor een goede onkruidonderdrukker (het mengsel wikke-phacelia doet het nog beter). Phacelia bevat ook veel celstof waardoor het humusgehalte in de bodem toeneemt en het kan stikstof uit de diepere grondlagen opnemen.
- o **Boekweit** (*Fagopyrum esculentum*) behoort samen met de zuring en de rabarber tot de duizendknoopfamilie (Polygonaceae). Als groenbemester is het een bijzonder geschikte teeltwisselaar en bodemzuiveraar en het is net als phacelia een uitstekende bijenplant. Een goed mengsel, ook voor kleine tuinen, is een combinatie van boekweit, wikke en phacelia.

Goed om weten: als groenbemers bevriezen verliezen ze stikstof. We kunnen dit voorkomen door het groene gewas tijdig af te dekken met mest of compost. Wel niet doen op percelen waarop volgend seizoen wortelgewassen (wortelen, uien, witloof, ...) zullen geteeld worden.

	<p style="text-align: center;"> HEDENDAAGSE NATUURLIJKE TUINEN </p> <p style="text-align: center;"> WATERMOLENSTRAAT 17, 9572 SINT-MARTENS-LIERDE (LIERDE) 054/42.35.27 0499/42.26.51 </p> <p style="text-align: center;"> ANNMUYLDERMANS@PROXIMUS.BE WWW.TUINARCHITECT-ANN-MUYLDERMANS.BE </p>
---	--

Gezonde groene tomaten laten narijpen

In september worden de nachten frisser waardoor het rijpingsproces bij tomaten in openlucht stilvalt. Bovendien zullen de meeste planten zonder beschutting door de natte zomer in meer of mindere mate aangetast zijn door de plaag (*Phytophthora infestans*). Om te voorkomen dat volgroeide gezonde groene tomaten ook aangetast worden en verloren gaan kan u ze nu beter plukken en naar binnen halen om de rijping te versnellen. Omdat eetrijp geplukte tomaten beter smaken dan onrijp geoogste vruchten, kan je in een koude kas of serre de vruchten van gezonde planten nog gerust een maand langer laten hangen om te rijpen.

- Leg de afzonderlijk of in tros geplukte tomaten (alleen indien er geen aantasting is op de stelen) in kartonnen of houten kistjes. Probeer slechts één laag te leggen, zodat u een goed zicht hebt op de vruchten waarmee het mis gaat. Die verwijder je natuurlijk.
- Pluk bij voorkeur met steeltjes en leg de vruchten met de steel omlaag (bij tomaten van het Roma-type lukt dat wel niet). De steelzijde van de tomaten is steviger van structuur dan de onderzijde. Vruchstelen kunnen andere vruchten kwetsen, ga dus voorzichtig te werk. Kleine pruimtomaatjes of snoeptomaten mogen zonder steel geplukt worden.
- Sorteert de vruchten op rijpheid zodat de rijpste vruchten bij elkaar liggen. Beschadigde vruchten verzamelt u afzonderlijk om ze zo snel mogelijk te verwerken.
- De groen geplukte tomaten mogen zowel redelijk warm of eerder koel (kelder) bewaard worden, maar NIET in de zon. Indien ze voor een raam staan dan beschermt u ze met een krantenblad tegen de zon. U kunt ook enkele groene tomaten samen met een rijpe appel in een broodzak doen, zodat het rijpen sneller gaat. De aanbevolen bewaartemperatuur van groen geplukte vruchten die u lang wil bewaren is 6 tot 16°C. In een bewaarruimte van 16 tot 18°C zijn groene vruchten die onderaan een beetje geel of rood kleuren na ca 1 week eetrijp
- Rijpe vruchten bewaart u NIET in de koelkast, maar in een ruimte van 12 tot 16°C. Rijpe vruchten die in de koelkast bewaard worden verliezen hun lekkere smaak!
- Vruchten die weinig water bevatten bewaren goed. Van de kerstomaten bewaren de minipruimtomaten (snoeptomaten) zoals 'Jujube Cherry' en 'Sprite' het best. Laatrijpende tomatenrassen (zoals o.a. 'Longkeeper', 'Kellogg's Breakfast', 'Earl's Faux' en 'San Marzano') bewaren beter dan vroegrijpende rassen. Goed volgroeide groene tomaten kunnen soms tot begin januari bewaard worden, wat met eetrijp geplukte vruchten moeilijk zal lukken. De smaak van groene vruchten die u laat narijpen is minder goed dan rijp geoogste vruchten, maar voor saus en soep zijn ze nog goed
- Controleer uw bewaarde tomaten regelmatig.

Bron: nieuwsbrief 'FruitABCtips' (Guy De Kinder)

Andijvie bleken

Volgroeide andijvie kan je bleken door de plant af te sluiten van alle licht zonder dat de bladeren beschadigd worden. Na een drietal weken zal de bittere smaak dan weg zijn en kan de andijvie gebruikt worden in salades. De eenvoudigste manier is een bord of een grote bloempot, waarvan je het drainagegat afdekt, over de te bleken andijvieplanten plaatsent. Kies hiervoor een droge dag en controleer de planten op de aanwezigheid van slakken. Een andere methode is de buitenste bladeren 'rond het hart' samen te binden.

Laatste snoeibeurt

Hagen (taxus, haagbeuk, buxus, kilmop, ...) die nog flink uitgelopen zijn krijgen best voor eind september nog een snoeibeurt. Zo gaan ze mooi in vorm de winter in. Ook uitgebloeide planten kunnen nu worden bijgeknipt. Een klassieker hierbij is lavendel, maar zelf laat ik die ongemoeid vóór de winter. De uitgebloeide bloemstengeltjes zorgen, net als bij de grassen, voor mooie plaatjes in het ochtendrijm.